

# Groeten uit Groningen

AE 43

Drents  
Groningse  
Dagbladen

Zaterdag  
23 september  
1995

**Z**

Schier



◀ Bert van Vondel: „Ik doe het met een bepaald soort humor, waarvan ik denk dat het Groningse humor is.”

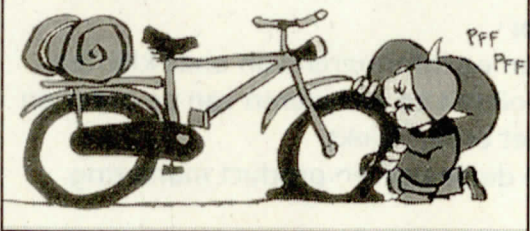
Foto: Anne Marie Kamp

**Sinds enkele maanden is Bert van Vondel directeur van Drukkerij en Uitgeverij Tellerliker bv in Winschoten. Hij heeft daarmee bereikt wat hij altijd al wilde combineren: drukken en uitgeven. De streektaal is zijn grote liefde. „Het Gronings en het Drents zullen niet verdwijnen. Het leeft weer. Het is flauwekul dat het achteruit zou gaan.”**

**Bert van Vondel geeft niet alleen de Drentse jaarkalender en de Drentse verjaardagskalender uit, maar ook getekende ansichtkaarten. Humoristische kaarten, in de streektaal.**

### Vekaansie in t Drèentse...

(Daor wor ie slim poestig van!)



**H**ij moet er even over nadenken. Tja, wat voor soort humor is dit eigenlijk... Bert van Vondel (37) pakt er een paar kaarten bij. „Hier heb je een Drentse boeroepschaap. Dat is een Drentse sleurhut, gemaakt van een giertank... Hoe noem je dat nou... Het is een soortement joodse humor. Joden maken ook grapjes over zichzelf. Ze zeggen: dat kunnen we wel lieden... Nu maken wij grapjes over het beeld dat andere mensen van ons hebben. Het beeld van boeren die achterlijk zijn, of die nog steeds op een koe of een schaaap rijden. Dat bevestigen wij. Dat buiten we uit. We zeggen: wie heeft er nou een vooroordeel...”

Door **Barend Strang**

„Hier heb je een kaart met *Beterschap, kop der veur*. Je ziet allemaal gevaarlijke attribu-

ten rondom het bed. Zagen, breekijzers, messen. Normaal stuur je een lief kaartje. Maar juist dat willen we even te lijf. En heel veel mensen die zo'n kaartje krijgen, moeten er om lachen.

Buiten, bij een winkel waar wij een molen met kaarten hebben, staan de mensen al te lachen. Dan hoor je: *Ach, wateenschiere tekst, die moeten we aan tante Alie sturen*. Dat soort reacties roept zo'n standaard op.

Hier, een geweldig mooi kaartje, met een soort Moe Flodder. Die stuur je naar iemand die getrouwd is, met de vraag: *Is het nog een beetje schier mensie, die schoonmoeder van die?...* Dat is toch heel wat anders dan wat je normaal van een trouwkaartje verwacht... We leggen het er duimendik bovenop. Soms is het een beetje hard, soms een beetje wrang. Maar het is altijd goed bedoeld, nooit kwetsend, we vloeken niet en het is nooit porno-grafie.

### Bakkersopleiding

Zoals zovele Oostgroningers kwam hij ter wereld in de bevallingskliniek Sint Franciscus. Hij groeide op in Stadskanaal en Winschoten, waar zijn vader hoofd weg- en waterbouw van de gemeente was. Bert van Vondel was al vroeg met papier bezig. „Ze kennen me niet anders als met een pen en een stuk papier. Ik was altijd bezig dingen te ontwikkelen. Al op vrij jonge leeftijd tekende ik ansichtkaarten, die ik naar mijn zuster in België stuurde. En ik maakte een televisiekraant, een gids gemaakt van alle kranten die ik bij elkaar kon pakken. Kon je zien wat er geweest was. Toch ging ik een andere richting op. Ik ben vrij creatief, denk ik, dus bakker leek me wel leuk. Ik naar de bakkersopleiding van de lts hier in Winschoten. Maar daar zeiden ze: wat doe je hier... Voor tekenen kreeg ik negens en tiens, maar ik had niet het idee dat je met tekenen centen verdienen kon. Waarschijnlijk was me door mijn oudelude ingeprent dat ik maar een fatsoenlijk beroep moest kiezen.”

Uiteindelijk vond Bert van Vondel toch iets met papier. Hij werd voorman bij Okto in Winschoten, de papierfabriek die met behulp van hoge subsidies Oost-Groningen moest opkrikken. Het duurde niet lang of Okto ging dicht. Bert van Vondel zag hoe zijn handeldrijvende buurman aan de telefoon zijn geld verdiende. Dat leek hem ook wel wat. Hij bedacht een advertentiesysteem waarmee hij vraag en aanbod optimaal bij elkaar kon brengen. Hij vormde daarin de spil, aan de telefoon. „Maar het was te revolutionair. De mensen begrepen niet precies wat de bedoeling was.”

### Utrecht

Toen kon hij in een drukkerij aan het werk. „Dat was wat ik altijd graag wilde doen. Het beviel me zo goed dat ik er in ben blijven han-

### VEKAANSIE IN GRUNNEN!

(Broén das t hier worden kist...!)



hele rottige periode. Letterlijk en figuurlijk was ik aan het eind van mijn Latijn. En wat was m'n vrouw blij dat we in Winschoten terug waren.”

Ooit had hij Ede Staal, de betreunde Groninger zanger, een kaartje met *Beterschap, kop der veur...* willen sturen. Maar dat was nergens te krijgen. Bert van Vondel zou er zelf wel eentje maken. Maar daar kwam het toen niet van. Toch kwam het idee in zijn boek terecht. „Ja, ik heb een groot boek waarin ik elke inval noteer. Daardoor weet ik wat in de loop der jaren mijn denkrichting is en zie ik ook wat er regelmatig aan ideeën terugkomt. Toen ik weer hier in een drukkerij in Winschoten werkte, dacht ik opeens: ik wil wat met mijn idee... Ik wil een Groninger uitgeverij en drukkerij. Dat was mijn grootste wens.”

### Verhuiskaartje

Op verzoek van een collega maakte hij een verhuiskaartje. Aanvankelijk met een Nederlandse tekst, toen met een Groningse. De strekking was dat iemand die op bezoek kwam in het nieuwe huis gelijk maar de handen uit de mouwen moest steken. Bert van Vondel drukte er een stuk of veertig voor zichzelf en bracht die naar de boekhandel. „En verrek, nog geen week later waren ze vot. Dat was leuk. Daar moest ik maar eens serieus over nadenken. Ik dacht: ik wil met het Gronings bezig... In Utrecht werd je be-

gen. Ik ben vaak verkast, heb allerlei drukkerijen van binnen gezien. En hebt kaarten in het Nederlands en in het Engels, en nu ook in het Gronings, een taal waarin je je beter kunt uiten. Ik probeer met korte zinnnetjes en bepaalde woorden die anders verloren gaan de mensen de gelegenheid te geven de taal weer beter te leren. En ik doe het met een bepaald soort humor, waarvan ik denk dat het Groningse humor is.”

Aan de tijd dat hij in Utrecht werkte bewaart hij geen besteheringen. „Dat is traumatisch geweest. Het was een

### Groeten oet Drenthe!



dat de streektaal wat meer geaccepteerd werd. Er is niks minderwaardigs aan. Je hebt kaarten in het Nederlands en in het Engels, en nu ook in het Gronings, een taal waarin je je beter kunt uiten. Ik probeer met korte zinnnetjes en bepaalde woorden die anders verloren gaan de mensen de gelegenheid te geven de taal weer beter te leren. En ik doe het met een bepaald soort humor, waarvan ik denk dat het Groningse humor is.”

### Moeizame start

De eerste kaarten dateren van vier jaar geleden. Als lid van het Sont, de stichting Samenwerking Overleg Nedersaksische Taal, kwam Bert van Vondel in contact met de schatbewaarders van de Drentse taal Egbert Meijers en Jan Tissing. Met hun steun ontstonden de Drentse kaarten. Zij vertalen de Groningse teksten. Na een moeizame start begon het te lopen.

„Ik ben er blij mee. Ik bedenk alles zelf. Ik kan er ontzettend goed m'n ei in kwijt. In het begin tekende ik ook zelf de kaarten, maar dat wil niet meer. De beste teksten komen als de kaartjes klaar zijn. Dangaik er een middag voor zitten en dan komen al die teksten bij elkander. Maar soms moet ik ze ook een week wegleggen.”

Bert van Vondel bleef werken in de drukkerij en organiseerde zijn eigen uitgeverij thuis in de garage. Hij breidde zijn werkgebied uit tot Overijssel, een deel van Gelderland en Friesland. Groeten uit Friesland kun je krijgen via een kaart met een zinkende zeilboot met een Duits vlaggetje in top en twee autochtonen op de dijk. Zij zitten te lachen, valt met een vergrootglas te constateren. Polsstokspringers zijn er ook, zij het tussen de haaien of zelfs aan de eigen stok gespietst. Bert van Vondel: „Ja, het is wel aparte humor.”

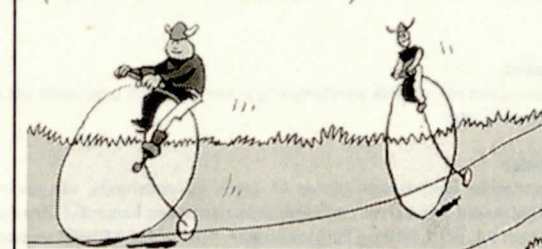
### Eenvoudig

De typeringen zijn eenvoudig: Groningers zijn boeren, Drenten zijn hunebedbouwers. En op de nieuwe Drentse kaarten wordt er ook gefietst. „Lees ik in de krant dat er tijdens de fietsvierdaagse een vrouw de verkeerde kant op reed. Een spookrijdster dus. Denk ik: ja, dat wil ik hebben... Kijk, hier heb je een fietser tussen de motoren van de TT in Assen. En deze dan, een plaggenhut met het bordje *vol*. Een fietser die een hunebed als obstakel op de weg tegenkomt. Iemand die in een hangmat tussen twee hunebedden ligt. Wat is een hunebed eigenlijk... Een bed waar Hunen op slapen... Kijk maar. Ik zoek een bepaald thema en daar borduur ik op voort. Ja, hunebedden zijn een heel leuk artikel...”

Verzamelaars zijn er ook. De winkeliers hebben er hun vaste klanten voor. En de

### Vekaansie in 't Dreëntse...

(Daor fiets ie hiel wat off!)



ties. Een man had na een verbroken relatie zijn nieuwe vriendin eens de kaart gestuurd met de tekst *Doe bist mien leutje knovvelkontje!* Met daarop de tekening van een vent met een dikke batterij en z'n broek naar beneden. Zo van: ik wil je altijd wel knuffelen. Het was lief bedoeld. Maar hij was noorderling en zij kwam uit het Westen. En de relatie stond nog niet goed op poten. Dat wicht was hartstikke woest, want zij dacht dat er een heel andere bedoeling achter stak. Dat werd uitgepraat. De man heeft toen een nieuw kaartje gestuurd, met *Wilst doe mien Aankroepertje wezen?* Zo heeft uiteindelijk dat *knovvelkontje* de relatie op orde gesteld en het *aankroepertje* de *boudel* weer bezegeld.”

### Ultiem

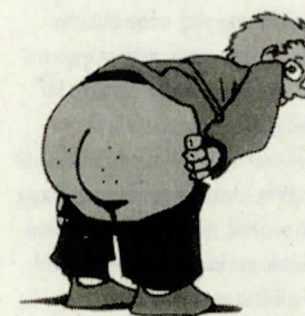
Bert van Vondel pakt een ander voorbeeld. „Dit is het ultieme kaartje. Hier ligt een boer heerlijk onderuit, terwijl die koe een hele dikke vlaai op zijn hoofd laat vallen...”

Groeten uit Groningen.

**Doe...,**

*bist mien leutje*

**KNOVVELKONTJE!**



Wilst doe mien Aankroepertje wezen?

